

DİNDE FAKÎH OLMANIN ÖNEMİ*

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Cumanız mübarek olsun sevgili Akra dinleyicilerim!

Allah-u Teâlâ Hazretleri bu güzel, mübarek günün hayırlarından, feyizlerinden cümlelerinizi âzamî derecede istifade ettirsin...

Ebû Hüreyre RA'dan rivayet olunduğuna göre, Peygamber SAS Efendimiz Hazretleri bir hadis-i şeriflerinde buyurmuşlardır ki:¹

مَا عُبِدَ اللَّهُ بِشَيْءٍ أَفْضَلَ مِنْ فِقْهِ فِي الدِّينِ
وَلَفَقِيهِ وَاحِدٌ أَشَدُّ عَلَى الشَّيْطَانِ مِنْ أَلْفِ عَابِدٍ
وَلِكُلِّ شَيْءٍ عِمَادٌ وَعِمَادُ هَذَا الدِّينِ الْفِقْهُ
(الحكيم، طس. هب. خط. كر. عن أبي هريرة)

RE. 376/1 (*Mâ ubida'llâhe bi-şey'in efdale min fıkhin fî'd-dîn, ve lefakîhun vâhidün eşeddü ale'ş-şeytâni min elfi âbidin, ve li- külli şey'in imâdün, ve imâdü hâze'd-dîni'l-fıkhu.*) Sadaka rasûlü'llâh fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

¹ Dâra Kutnî, *Sünen*, c.III, s.79, no:294; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.194, no:6166; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.265, no:1712; Kudâî, *Müsnedü'ş- Şihâb*, c.I, s.150, no:206; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.V, s.436 (kısmen); İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LI, s.186; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.260, no:28752. *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.1050, no:2054; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIX, s.50, no:20158.

Bu hadis-i şerif dinde bilgili olmak, sezgisi, bilgisi tam ve kuvvetli olmak konusunda. Peygamber SAS Hazretleri buyuruyor ki:

“—Allah-u Teâlâ Hazretleri’ne dinde fakih olmaktan, dini iyi kavramaktan, dînî mâlûmatı doğru, sağlam ve derinlemesine iyi sezip bilmekten daha güzel bir şekilde ibadet olunmadı. Allah-u Teâlâ Hazretleri’ne en güzel ibadet bu yolla olur. (*Ve lefakîhun vâhidün eşeddü ale’ş-şeytâni min elfi âbid*) Bir tek bilgin, fakih kişi, şeytana bin tane âbiden daha büyük tesir eder ve daha şiddetli tesir eder, şeytanı yener ve şeytanın tesirini izale eder.

(*Ve li-küllü şey’in imâdün*) Her şeyin bir direği var, (*ve imâdü hâze’d-dîn*) bu dinin direği de, (el-fıkhu) fıkıh’tır, din ilmidir, dinde doğru, sağlam anlayıştır.”

Aziz ve sevgili dinleyiciler! Gezdiğimiz şehirlerde çeşitli insanlarla karşılaşyoruz, onların çeşitli soruları oluyor. Böylece halkı yakından tanıma fırsatı buluyoruz. Dindarların çeşitlerini, tabakalarını, gruplarını, zümrelerini de görmüş oluyoruz. Böylece, hakîkaten insan bazen fevkalâde büyük üzüntülere düşüyor. Çünkü din nâmına, dindarlık nâmına halkın arasında inanılan öyle şeyler var ki... “Ben dini iyi biliyorum!” diye ortaya atılan öyle kimseler var ki, o kadar saçma şeyler söylüyorlar ki...

Bunların bir kısmını belki sizler de, televizyonlarda yapılan açıkoturumlarda konuşmacıları dinlerken, misal olarak görüyorsunuz. Detayına

ben fazla girmek istemiyorum. Ama bu dinin ana ölçülerini, farzlarını, esasını, ruhunu kavrayamamış insanlar var. Ve bunlar kendi cahilliklerine, yanlış anlayışlarına, yanlış kavrayışlarına bakmadan, bir de insanların önüne çıkıp önderlik iddiasında bulunuyorlar:

“—Gelin bana, bana tâbî olun, benim yolumu tutun!” diyorlar.

Meselâ, bir tüccar arkadaşım anlatmıştı: Onun iş yerinin bulunduğu iş hanında bir genç varmış; sakallı, dindar, gayretli bir genç. Yâni, kendisi de beğeniyormuş her bakımdan o genci... Çünkü, beş vakit namazını camide kılmaya gayret ediyormuş. İşini bırakıp, işinin arasında cemaati ihmal etmiyormuş, camiye gidebiliyormuş, camide namaz kılıyormuş. Ayrıca, etrafındaki gençlerle meşgul oluyormuş, onları doğru yola çekmeye, kötü alışkanlıklarından vazgeçirmeğe çalışıyormuş. Sakallı, mütedeyyin, gözünüzün önüne gelmiştir bu anlattıklarımın, mübarek bir genç. Durumu gayet iyi...

Fakat, sonradan bir şahsa tâbî olmuş bu... Bir şahıs diyorum, daha güzel, başka sıfat ona yakıştırmıyorum. Çünkü, bu şahsa tâbî olduktan sonra, bu güzel genç sakalını kesmiş; bu kötü bir alâmet... Camiye gitmeyi bırakmış; bu daha kötü bir alâmet... Fikirlerinde büyük bir değişme olmuş. Hem de bu değişme, dindarlık nâmına, din nâmına, daha iyi bir dindarlık gibiymiş düşüncesiyle, takınılmış yeni bir tavır oluyor. Tabii bu çok acı bir durum, büyük bir gerileme...

Fakat bizim tüccar arkadaşımız, onu bu hale getiren şahsın, güya dinî lider durumunda olan şahsın toplantısına da gitmiş. O toplantıda anlamış ki, namaz kılmayan bir adam bu şahıs. Ama ağzı kalabalık...

Bu arada, insanların hoşuna gidebilecek tatlı sözler var. Meselâ; sevgiden bahsetmek, müsamahadan bahsetmek, hoşgörüden bahsetmek, herkesi hâliyle kabul etmek... Böyle bir şey yok İslâm'da... Hakkı söylemek var. Haksız olan insanın haksızlığını ifade etmek, doğru olanın doğru sözünü tasdik etmek, doğru olan işi alkışlamak, eğri olanın da eğriliğini, yanlışlığını söylemek var dinimizde...

Bunu bizim eski âlimlerimiz, Peygamber Efendimiz'in mübarek ashabı hiç taviz vermeden yapmışlar. Hattâ, bu bizim meşhur ve sevgili büyüğümüz Ebû Eyyûb el-Ensârî RA, Eyüp Sultan diye o semtte camisi bulunan mübarek, mücahid sahabi, bir düğüne gitmiş. Abdullah ibn-i Ömer RA'nın düğününe gitmiş. Bakmış ki, bir bez parçası asılmış düğün evinin duvarına, kumaş asılmış. demiş ki:

“—Biz Peygamber SAS Efendimiz'in zamanında böyle duvara bir örtü asmıyorduk. Size teessüf ederim. Dinde yeni bir şey çıkartmaya kalkmışsınız, sizden ummazdım.” demiş ve düğün yerinden kalkmış.

“—Efendim, siz lütfen oturun! Biz o kumaşı oradan indiririz sizin istediğinize göre...” demişler.

“—Hayır, artık ben burada duramam!” demiş, kalkmış gitmiş.

Halbuki, Abdullah ibn-i Ömer de ashabın ileri gelen kişilerinden, Hazret-i Ömer’in oğlu. Yâni, ufak bir hareket gibi düşünebiliriz biz. Nihayet düğün evinin duvarına bir kumaş asılmış, süsleme olsun diye... Fakat Rasûlüllah zamanında yapılmadığı için, Ebû Eyyüb el-Ensârî onu dahi uygun görmediğinden, bu kanaatini de söylemiş. Yâni, gerçek dindarların tavrı budur. Böyle herkese müsamaha, hoşgörü, herkesi sevmek... Hayır, İslâm’da böyle bir şey yok!..

Ama bu ara çok modalanmış bu; herkesi sevmek... Niye kötüyü seveyim?.. Niye kötü olan bir işi destekleyeyim?.. Niye onu hoş göreyim?.. Niye ona göz yumayım?.. Niye onun devamına müsamaha edeyim?.. Bu yanlış bir şey! Fakat insanlar böyle şeyden hoşlanıyorlar. Yâni, varsın günahına devam etsin ve hocalar, din bilginleri veyahut yakınları bu kötülüğü söylemesin, kendisini tenkit etmesin; o haliyle onu kabul etsin... Camiye gitmesin, Allah’ın emirlerini tutmasın; etrafındakiler onu o haliyle kabul etsin... Haram lokma yesin, etrafındakiler onu o haliyle kabul etsin... Ticareti dinî bakımdan yasak cinsten bir kazanç şekli olsun, herkes bunu hoş görsün... Böyle bir şey yok!.. Böyle bir şey dinin yıkımı demektir. Hakkı söylemek lâzım ve batılı reddetmek lâzım!..

Tabii, bunun için de ölçü nedir elimizde?.. Neyi beğeneceğiz, neyi tenkit edeceğiz, neyi alacağız, neyi reddedeceğiz?.. Bunun ölçüsü hiç şüphe yok

ki Allah'ın kelâmıdır, Kur'an-ı Kerîm'dir; bir... İkincisi, Peygamber SAS Efendimiz'in sünnetidir. Ve bu iki ana kaynaktan gelişen icmâ-ı ümmet, kıyas-ı fukaha gibi edille-i şer'iyye dediğimiz dînî delillerdir. Bunların hepsine birden, biz *Şeriat-ı Garrâ-yı Ahmediyye* diye isimlendiriyoruz, yâni *İslâm Şeriatı* diyoruz.

İslâm Şeriatı nasıl teşekkül etmiştir? Bu konuda fakihlerin, müctehidlerin, büyük alimlerin, büyük hukukçuların, ciddî insanların, ilmin her yönüyle, her sahasında derinlemesine bilgi sahibi olmuş salâhiyetli kimselerin konuşması lâzım! Bu söz avamın ağzına düşmemeli. Dinî konular avamın çözeceği konular değildir. Çünkü dinî konulardaki yanılma, insanları dünya ve ahiret felâketine düşürür.

Bunu şöyle bir misalle dinleyicilerime anlatmak isterim: Meselâ, bir büyük santralı düşünün! Bu büyük santralın elektrik hatlarını, bilmeyen insana kurcalattırır mıyız? Mütihazsıs olmayan insanları, o santralın içine sokar mıyız? Bu devrelerle herkesin istediği gibi oynamasına müsaade eder miyiz?

Veyahut bir PTT binasının içine, telefonların bulunduğu yere bir insanı, bir çocuğu sokup, "Burayı istediğin gibi karıştır!" der miyiz? Yâni, salâhiyetli olmayan kimselere bu gibi şeyler verilir mi?..

Veyahut bir doktor olmayan insanın eline neşteri verip, al, bu hastanın karnındaki uru kes, orayı çıkar der miyiz? Buralarda mütihazsıslara

müracaat ediyoruz ve kat'iiyen ötekilere aman vermiyoruz. Diplomasız doktorları polis takip ediyor. Mütahassıs olmayan kimselere böyle hassas aletleri teslim etmiyoruz.

Din hassas aletlerden daha hassastır, daha kıymetlidir, daha önemlidir. Ve insan vücudundan çok daha önemlidir. Toplumun istikbali bahis konusudur, salâhı ve felâhı bahis konusudur. Fakat bu konuda herkes birtakım sözler söylüyor.

Dün akşam bir hanım soru soruyor. Kocasını kendisini bir yola davet etmiş. Diyor ki:

“—Ben o yola gideyim mi?”

“—Peki, neymiş o yoldaki insanların özellikleri?” dedim. Bunlar, —isim söylemiyorum— şu meşrebden insanlarmış, kılık kıyafete önem vermezlermiş, ibadete önem vermezlermiş, zahire önem vermezlermiş... Başka bir arkadaş da ilâve etti:

“—Meselâ, namazları kılmıyorlar, şu işleri yapmıyorlar, bu işleri yapmıyorlar...”

Anlaşılan bâtıl, yanlış bir yol. Ama o kadar iddialı konuşuyorlarmış ki:

“—Niye sakal bırakmıyorsun?” diye sorulunca;

“—Benim nurdan sakalım var!” diyorlarmış.

Nurdan sakal, yâni kesik olduğu halde, görülmeyen bir sakal. Böyle bir şey olur mu? Böyle bir şey olsaydı Peygamber SAS Efendimiz'in yüzünde olurdu. Peygamber

Efendimiz'in yüzünde mübarek gerçek sakalı olduğuna göre ve tıraş olduğu zaman berberden artakalan o güzel sakallar biriktirildiği, hatıra olarak günümüze kadar geldiğine göre ve Kadir gecelerinde camilerde salât ü selâmlar getirerek onları öpüp yüzümüze, gözümüze sürdüğümüze göre, demek ki doğru olan gerçek sakal olması. Gerçek sakalı yok, ondan sonra, "Benim nurdan sakalım var yâni görünmez sakalım var!" diyor. Böyle şey olur mu? Bu yalan!

Sünnet-i seniyyeye uymamanın mâzereti olabilir. Memuriyeti vardır, öğrencidir vs... Ama mâzereti olmadığı halde, sünnet-i seniyyeye uymayıp da, "Benim nurdan sakalım var, sen anlamazsın!" demek yalandır, dine iftiradır ve insanları aldatmacadır.

İşte buna benzer bir şeyler olabiliyor. Yâni, söz sahtekârların, yalancıların, ağzına düşmüş oluyor. Halk da onların sözlerine kanabiliyor. Halbuki Peygamber SAS Hazretleri buyuruyor ki:

"—Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne dinde fakih olunarak, din iyi bilinerek ibadet edilir. Ve din bilgisinden daha güzel bir şeyle Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne ibadet edilmemiştir. Bir tane fakih, şeytana bin tane âbiden daha fazla ezici ve zafer kazanıcıdır, daha şiddetlidir, daha şeytanı def edicidir." buyuruyor.

Demek ki, âbid kendi başına birtakım ibadetler yapıyor, dindar insan. Tabii, Allah'ın rızasını kazanmak için gece uyku uyumuyor, namaz kılıyor... vs. Oruç tutuyor gündüzleri... Ama bir

tane fakih, yâni dini doğru bilen bir insan, onun bin tanesinden daha üstün ve kıymetli oluyor. Neden?.. Çünkü, din yerinden kaydırılmamış oluyor, rayından çıkartılmamış oluyor. Yanlış bilgiler halkın arasında yayılmamış oluyor. İşin doğrusu öğrenilmiş ve öğretilmiş oluyor.

Onun için alimlere, fıkıhı iyi bilen, İslâm hukukunu iyi bilen, İslâm şariatını iyi bilen insanlara *fakih* diyoruz. Yâni alim ama, bilgisi sağlam ve doğru...

Birçok konuda herkesin birçok sözü vardır. Bu, çeşitli ilimlerde bizim karşılaştığımız bir olaydır, üniversitedeki hayatımızdan da biliyoruz. Doktora yapılır bir konuda, o konu üzerinde çeşitli görüşler olabilir. Doktora yapılmış olmasına rağmen, karşıt fikirde olan insanlar çıkabilir. Meselâ:

“—Vitaminler faydalı mıdır, zararlı mıdır?..”

“—İlaçlar kullanılmalı mı, kullanılmamalı mı?..”

“—Ziraat için sun’î gübre toprağı zehirliyor mu, iyi mi, kötü mü?..”

Tabii bunların münakaşası yapılır. Herkes aletlerle ölçerek, istatistiklerle, ilmi çalışmalarla kendisinin ortaya attığı fikri, iddiasını te’yid etmeye çalışır. Çeşitli fikirler çıkabilir. Tabii sonunda, alimlerin isbat ettiği taraf kazanır ve o gerçek olarak kabul edilir. Yanlıştan dönülür, düzeltmeler yapılabilir.

Dinde de, dinin üzerinde de, herkes çeşitli sözler söyleyebilir. Biz bunlardan etkilenmemeliyiz. Meselâ, Allah-u Teâlâ Hazretleri hakkında ileri

geri sözler söyleyen olabilir; varlığı hakkında kabul edenler, etmeyenler olabilir. Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin niceliği ve niteliği ve sıfatları konusunda, çeşitli dinlerin çeşitli görüşleri var. Ama ilim ve araştırmalar ortada...

Sonra Kur'an-ı Kerîm'in ortaya koyduğu gerçekler, ayet-i kerîmeler ve Peygamber SAS Efendimiz'in söylediği sözlerle eski dinlerin hatalı tarafları anlatılmış; yanlış ve bâtil inançları, bozulmuş olan tarafları gayet güzel ifade edilmiştir.

Şimdi bunlar böyle güzel ifade edilmişken, İslâm namına, müslümanız diyen toplulukların içinden birtakım insanlar çıkar da ayetleri reddederse; Allah'ın emrettiği şeylerin yapılmasını,

“—Yapılmasa da olur.” gibi bir şeyle karşılaşırsa; Allah'ın yasakladığı birtakım haramları da,

“—Yapabilirsiniz, mahzuru yoktur. Devir 20. Yüzyıl'dır.” gibi birtakım safsatalarla yaptırmaya çalışırsa, tabii olmaz.

Bunların karşısında halkın hakem olması lâzım ve ilme değer vermesi lâzım! Ve karşısındaki insandan yaptığı şeyin şeriat yönünden, din yönünden, Kur'an ve hadis yönünden delilini sorması lâzım! Ve eğer yanlışsa, o şahsa prim vermemesi lâzım, destek vermemesi lâzım! Hatta tebessüm etmemesi lâzım! Hatta dosdoğru gerçeği söylemesi lâzım!

Eyyûb Sultan Hazretleri'nin türbesini, Hâlid ibn-i Zeyd Hazretleri'nin türbesini ziyarete kadınlar gitmiş. Orada bir yaşlı ihtiyar, bunlara sormuş

durumlarını... Onlar da anlatınca, bir güzel azarlamış bunları. Neden? Ak sakallı, kimseden bir fayda, menfaat beklemeyen, konuşmasını sırf Allah rızası için yapan bir insan, elbette söyleyecek. Kadınlar ondan sonra hatalarını anlamışlar, kendilerini düzeltmişler.

Evet, aziz ve muhterem kardeşlerim, dinimizde ilk dikkat edeceğimiz en önemli şey, ibadetimizin güzel olması için, müslümanlığımızın güzel olması için en çok dikkat edeceğimiz şey...

Ben dün akşamdan beri bir hayli üzüldüm, bu anlatılanlardan. Şuna üzüldüm: Yâni bâtıl olan, yanlış olan bir şeyi, birtakım geveze insanların böyle yaldızlı sözlerle, yalan sözlerle halkı aldatmasına üzüldüm.

Muhterem kardeşlerim, Peygamber SAS Efendimiz'in bu konuda pek çok hadisleri vardır. İslâm dini laf ebelerini sevmiyor. Cafcaflı söz söyleyen, edebiyat parçalayan insanları sevmiyor. Doğru söz, sözün en güzeli, hakkı olduğu gibi sade ve açık bir şekilde ifade eden sözdür diyor. Onun için laf cambazlarına, böyle hakikatleri edebî sanatın cambazlıklarıyla örten kimseleri tenkit ediyor Peygamber Efendimiz... Bunların doğru olmadığını beyan ediyor.

Onun için, hepinizden bu hususta uyanık olmanızı istiyorum, rica ediyorum. Bir kimse bir şey söylediği zaman, din nâmına bir şey söylediği zaman o kimsenin salâhiyetini düşünün! Yâni bu konuda bilginliği nedir, ne kadar okumuş?.. Dini ilimleri tahsil etmiş mi, etmemiş mi?.. Ümmî mi, câhil mi?..

Tabii bir de deniliyor ki:

“—Bir insan ümmî olduğu halde, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin evliyasından olmuşsa, sevgili kulu olmuşsa bazı şeyleri bilebilir.”

Doğru, gerçekten Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin kudretine nihayet yoktur. Bir insanı elbette dinin hakikatlerine aşinâ kılabilir. Ona, gönlüne birtakım gerçekleri söyleyebilir. Ama,

“—Hiç bir velî cahil değildir. Allah, hiçbir cahili velî edinmemiştir.” diyor büyüklerimiz.

Eğer velî edinmişse, onu cahil bırakmamıştır, öğretmiştir. O, kitapları karıştırmadan dahi gerçekleri söyler. Yâni netice itibariyle, ağzından çıkan söz yanlış olmaz, doğru olur, gerçek olur.

Şimdi bakıyorsunuz, çok yaldızlı sözler söylüyor. Belki güzel giyiniyor, belki kravat takıyor, belki güzel tıraş olmuş, belki başına fötr şapka giymiş, ayakkabıları boyalı, pantolonu jilet gibi ütülü, gösterişli olabilir. Ama söylediği sözler, eğer Kur'an-ı Kerim'e ve hadis-i şerife uymuyorsa, kıymeti yoktur. Böyle insanlara tâbî olarak Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne güzel ibadet edilmez.

Allah'a en güzel ibadet, dini iyi bilerek, doğru bilerek yapılır. İnsan doğru olarak, sünnet-i seniyyeye muvafık olarak, Kur'an-ı Kerim yolunda Peygamber Efendimiz'in açtığı yolda az bir ibadet, sâde bir ibadet bile yapsa büyük sevaplar kazanır da; sünnet-i seniyyeye aykırı, dinin ruhuna aykırı, dini bozan, yanlış istikametlerdeki çalışmalardan, ibadetlerden bir sevap almaz.

Aksine büyük veballer yüklenir, günaha girer. Böyle kimselerin de etrafında toplanmak ve onlara yüz vermek de doğru değildir.

Bazıları da diyorlar ki:

“—Biz aşkullahı, muhabbetullahı anlatıyoruz. İşin dış şekline, yâni zahiri amellere ne lüzum var?”

Eğer onlara lüzum olmasa idi, Allah-u Teâlâ Hazretleri onlar hakkında ahkâm indirmezdi. Eğer zâhir önemli olmasaydı, kadınların tesettürünü, örtünmesini Allah-u Teâlâ Hazretleri emretmezdi. Her meselede dinin bir zâhire ait hükmü vardır, o da önemlidir; bir de bâtına yönelik hükmü vardır, o da önemlidir.

Meselâ, abdest aldığımız zaman, zâhiren bedenimizi yıkıyoruz, bu da önemli... Yüzümüz temiz oluyor, terimiz gidiyor, elimiz temiz oluyor, ayaklarımız temiz oluyor. Gusül abdesti aldığımız zaman terimiz gidiyor, pırl pırl tertemiz oluyoruz. Evet bu zâhir... Ama bir de abdestin mânevî, bâtınî faydaları var: Günahları dökülüyor insanın, ruhu safîleşiyor, tamam. Zâhiri de var, bâtını da var. Ama zâhir de inkâr edilmez, bâtın da inkâr edilmez. Allah-u Teâlâ Hazretleri her şeyi zâhiriyle, bâtınıyla, görünen, görünmeyen yönleriyle yerli yerinde hikmetle emretmiştir. Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin emrinin büyük önemi vardır.

Beyler, Kur'an-ı Kerîm'de o kadar Allah'ın emri olarak namaz emredildiği halde, namazı küçümsüyorlar. Dudak büküyorlar:

“—Bu zâhirî ameldir. Asıl insanın gönlünün temiz olması önemli...” diyorlar.

İyi güzel ama, gönlünün temiz olmasına götüren bir amel bu namaz kılmak... Ve namazın da kendine göre bâtınî pek çok esrarı, faydaları var.

İşte bu misaller gibi çeşitli şekillerde, safsatalarla böyle basit gibi görünen dinin bir ahkâmını, sağlam, sahih bir hadis-i şerîf ile tesbit edilmiş olan bir hususu bile bir insan inkâr ederse, onun öyle dinî liderlikle, evliyâlıkla vs. ile ilgili olması mümkün değildir. O şeytanın dostudur, şeytanın insanların içinde kılık değiştirmiş hizmetkârıdır, ajanıdır. İnsanları dininden soğutmaya çalışıyor. Kur'an-ı Kerîm'in yolundan ayırmaya çalışıyor. Peygamber SAS Efendimiz'in müslümanlara vermek istediği formu deforme etmek istiyor. Onlara öğretmek istediği şekilleri inkâr ediyor. Binâen aleyh, bu gibi insanlara asla yüz vermemek lâzım! Yüz vermek de bir vebaldir ve onlara hatalarını söylemek lâzım!

Bir insanın yanlışlığı, bir tek hadis-i şerifin karşısında diretmesinden dahi anlaşılır. Diyormuş:

“—Amcalarının çocukları birbirleriyle evlenemez!” bilmem ne... Evlenebilir. İşte Peygamber SAS Efendimiz'in zamanından misalleri var. Sonra kimin kiminle evlenemeyeceğini fıkhımız, şeriatımız bildirmiş. Sen kim oluyorsun? Bunu nasıl söylersin, neye dayanarak söylersin?..

“—Efendim, işte böyledir bu.”

“—Böyledir diyorsan, demek ki sen dinde kendi bildiğine birtakım yalanlar, safsatalar uydurarak, kendin de belki yaptığın şeyin ne kadar feci olduğunun farkında değilsin! Sen kendini kurtaracak durumda insan değilsin! Ben senin yanına niye geleyim, niye senin sözüne itibar edeyim?” deyip, hakkı onun yüzüne çarpmak lâzım!..

Sevgili dinleyiciler, Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi boşuna kürek çekmekten korusun... Tabii, çalışıp çalışıp da sonunda eline insanın hiç bir şey girmemesi çok acıdır, hüsrandır. Boşuna kürek çekmekten hepimizi korusun... Peygamber Efendimiz ikaz ediyor:²

رُبَّ صَائِمٍ لَيْسَ لَهُ مِنْ صِيَامِهِ إِلَّا الْجُوعُ وَالْعَطَشُ
وَرُبَّ قَائِمٍ لَيْسَ لَهُ مِنْ قِيَامِهِ إِلَّا السَّهَرُ
(حم. خز. ع. هب. ق. كر. عن أبي هريرة؛ طب. عد. عن ابن عمر)

(Rubbe sàimin leyse lehû min siyâmihî ille'l-cûu ve'l-ataş, ve rubbe kàimin leyse lehû

2 İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.539, no:1690; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.373, no:8843; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VIII, s.257, no:3481; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.596, no:1571; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.242, no:1997; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.429, no:6551; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.316, no:3642; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.270, no:8097; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.239, no:3249; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.II, s.309, no:1425; Abdullah ibn-i Mübârek, *Müsned*, c.I, s.78, no:77; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXVII, s.346; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.268, no:3248; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.250; Ebû Hüreyre RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XII, s.382, no:13413; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.II, s.309, no:1424; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.401; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.853, no:7491; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.348, no:1365; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XIII, s.101, no:12658; Münzirî, *et-Tergîb*, c.II, s.94, no:1646.

min kıyâmihî ille's-seher.) “Nice gündüzleri akşamlara kadar oruç tutan nice insan vardır ki, akşama kârı sadece aç ve susuz durmaktan ibarettir. Yine geceleyin kalkıp ibadet eden, gece namazı kılan nice insan vardır ki, eline geçen sadece uykusuz kalmaktır. Yâni, Allah onun o ibadetini kabul etmemiştir.” buyuruyor.

Bir de insan böyle, güya bir tasavvufî yola giriyorum diye böyle batıl, zındık, râfızî, doğru yoldan sapmış bir yola insan girer de, bir de iyi dindarlık yapıyorum sanarak kendisini, ömrünü geçirip de sonunda da eli boş kalırsa, hakîkten çok acı olur. Onun için, bu konuda çok uyanık olmanızı ve Kur'an-ı Kerîm'in hakemliğine, şeriatin hakemliğine başvurmanızı, o teraziyle, o ölçüyle insanları tartmanızı, çok ehemmiyetle sizlere ikaz ediyorum, ihtar ediyorum.

Bir insan farzları eda ettikten sonra, Allah-u Teâlâ Hazretleri belki amellerin az olmasından dolayı bir ceza, herhangi bir mahzur yazmaz. Ama akîdesi bozuk oldu mu, ana meselelerde hata etti mi o zaman yaptığı şeyler de tamamen boşa gider. (*Ve hebâen mansûrâ*) Amelleri hebâ olur ve ahirette de çok ziyan eder.

Onun için, fıkha önem verelim! Yâni, dini doğru anlamaya ve şeriatın ahkâmına saygı duyalım! İster farz olsun, ister vacib, ister sünnet, ister müstehab... Bunların hepsine çok riayetkâr olalım!.. Haramlardan, mekruhlardan şiddetle kaçınalım! Ve kim din nâmına bir söz söylemek istiyorsa, onun salâhiyetini soralım! Sen ne kadar salâhiyetlisin bu konuda diye,

bir... İkincisi de söylediğin sözün delili nedir diyelim ki, yanlışlara düşmeyelim, şeytanın ajanlarının avucuna düşmeyelim, doğru yoldan sapmayalım! Sonunda, ömrümüzün sonunda;

“—Yâ bizim yolumuz yanlışmış, ömrüm tamamen boşa geçmiş!” diye bir durum olmasın.

Yine benim geçen haftaki seyahatim içinde bir hanımefendi anlattı. Kendisi on beş yıl böyle bir yanlış grup içinde yanlış işler yapmış ama, tabii iyi niyetli, daima Allah’tan hakkı isteyen, yalvaran, yakaran bir insanmış. Sonra rüyasında, yolunun yanlışlığını Allah-u Teâlâ Hazretleri ona göstererek, onu doğru yola sevk eylemiş.

Tabii, buradan da şu kaideyi çıkartıyoruz, sözümün sonunda onu da belirteyim: Siz aşk ile, şevk ile, samimiyetle:

“—Yâ Rabbi, beni şaşırtma, beni doğru yoldan ayırma... Beni böyle iyi bir şey yapıyorum sanarak yanlış işler yapmaktan, doğru yolda gidiyorum sanarak yanlış yola sapmaktan koru yâ Rabbi!” diye, Allah’a yalvarırsanız, Allah-u Teâlâ Hazretleri size bir vesile ile yanlışınızı anlatır ve sizi doğru yola çeker, samîmî iseniz.

Ama doğrular anlatıldığı halde kulak tıkarsanız, tabii o zaman cezanız ağır olur. Ve Allah-u Teâlâ Hazretleri, ikazları tutmadığınız için, ondan sonra sizi ikaz etmez ve burnunuzun doğrusunda gidip, sonunda pişman olursunuz.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi dinde doğru yol üzerinde, sırât-ı müstakîmde, sevdiği bir şartta, hak

yolda eylesin... İtikadımızda bozukluğa düşmek-
ten korusun... Ve dini anlayışlarımızda yanlış,
bâtıl fırkaların, sapık, cahil insanların, dini bil-
mediği halde biliyormuş gibi halkın önüne çıkan
sahtekârların şerlerinden korusun... Her şeyin
aslını, özünü, hâlisini, hakîkîsini nasib eylesin...

Ömrümüzü rızasına uygun, tabii şeksiz, şüphesiz
Kur'an-ı Kerîm'in yolunda ve şeksiz, şüphesiz
Peygamber Efendimiz'in izinde geçirmeyi
cümlemize nasib eylesin... Öyle bir ömür
geçirmek nasib etsin ki, sonunda geriye dönüp
baktığımız zaman, ahir ömrümüzde pişman
olmayalım, memnun olalım, mutlu olalım...

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi hayatımızdaki
güzel niyetlerimizle, yaptığımız karınca
kararınca a'mâl-i sâliha ve hayrât ü hasenât
ile rahmetine nâil eylesin... Cennetiyle,
cemâliyle cümlemizi, cümlelerinizi müşerref
eylesin... Allah-u Teâlâ Hazretleri, iki cihanda
gönüllerinizin muratlarını ihsân eylesin sevgili
ve değerli Akra dinleyicilerim!

*Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve be-
rekâtühû!..*

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

04. 11. 1994 - AKRA

[Bütün CUMA SOHBETLERİ'ne PDF olarak
ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü